

Arvutimaailm 6/04

20 aastat tagasi Autor: [AM](#)

Poliitika

Maandamata IT-riskid

võivad ettevõtte hävitada

Tõnu Runnel, Eneken Tikk

Kaasaegse korraldusega organisatsioonis toimub nii sise- kui välissuhtlus üha suuremal määral automatiseeritud elektrooniliste infosüsteemide kaudu. Kui tehnilises tähenduses moodustavad infosüsteemi eeskätt võrku ühendatud riist- ja tarkvara, siis juriidilisest aspektist vaadatuna on tegemist millegi hoopis dünaamilisega.

Standardimise poolt ja vastu

Taavi Valdlo

IT standardimine on tänapäeval innovatsiooni ja tootearenduse lahutamatu osa. Uus standard tähistab nüüd arendusprotsessi algust, mitte lõppu.

Haridus

E-kooli esimene aasta

Vaata Maaailma Sihtasutuse, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Tallinna Haridusameti ja koolide esindajad tegid kokkuvõtteid e-kooli keskkonna kasutamise esimesest õppeaastast.

Kuidas saada Tehnosuhtlejaks?

Sellest sügisest saab Eesti Infotehnoloogia Kolledzhis õppida kogu Eestis uudset eriala - Tehnosuhtlust. Mis peitub selle eriala taga, keda õppima oodatakse ja millised oskused omandab kolmeaastase õppeprogrammi läbija, uurisime IT Kolledzhi rektorilt Kalle Tammemäelt.

Visioon

Immersiivne kunst

Raivo Kelomees

Läbi sajandite on kunsti unelmaks olnud reaalsuslähedase maailma loomine. Kunstniku ja tehniku loodud kunstiteos kui „sukeldumiskeskond” on vaimustavaim ka auditooriumi seisukohalt. Selgub, et kunstiteoste või arhitektuurikeskkondade näiteid, kus vaatajale on pakutud võimalus siseneda tehiskeskonda võib tuua läbi mitme aastatuhande. Enam-vähem reaalsusläheduse saavutamise telge pidi arenes kunst 20. sajandi alguseni.

Hirmud ja usaldamatus infoühiskonnas

Andro Kull

Seekord sundis sulge haarama minu hiljutine tööleasumine ministeeriumi IT-juhina ja sealt avanev uus vaade Eesti infotehnoloogia valdkonnale ning infoühiskonna arendamisele tervikuna.

Võrgud

Grid 2 - Eesti Grid

Hardi Teder

Tänase seisuga võib kasutaja enese huvides tööle panna 25 protsessorit, mis on kättesaadavad Eesti Gridis. Lähimas tulevikus see number mitmekordistub. Kuid kes meil siin Eestis sellist protsessorite „hunnikut” üldse kasutab ja milleks? Ja milleks meile on vaja sellist keerulist süsteemi nagu grid? Kas ei piisaks tavalisest arvutuskeskusest? Osadele nendest küsimustest vastas 4/04 AM-is ilmunud artikkel gridist, kus tutvustati põgusalt gridisüsteemide eesmärke ja tehnoloogiat. Selles artiklis tutvustan Eesti Gridi projekti ja selle eesmärke.

Kui populaarne on PHP?

Veebi muutumine ülipopulaarseks äri-, meelelahutus- ja infokeskkonnaks on kahtlemata põhjustatud dünaamilise veebi arengust.

Tüüpiliste dünaamiliste veebisaitide hulka kuuluvad Internetipangad, infootsingut, tellimusi, hinnapäringuid, küsimuste vms edastamist võimaldavad saidid, uudiste-, kuulutuste- ja meelelahutusportaalid, ajalehtede-ajakirjade veebiväljaanded, foorumid, e-poed jms.

Selliseid saite toetavad serveris spetsiaalsed programmid, mis reageerivad saidiküllastajate päringutele ning panevad soovitud veebilehekülje olemasolevatest andmetest reaajas kokku.

Google'i meiliteenus Gmail

Marius Andra

Selle aasta esimesel aprillil teatas Google, et alustab uue meiliteenuse Gmail pakkumisega. Kõigile kasutajatele lubati ohtralt kettaruumi ning muid toredaid vidinaid. Kui selgus, et tegu ei olegi aprillinaljaga, olid pea kõik Interneti-keskkonnad täis teenust ülistavaid inimesi, skeptikuid ning muidu ninatarkasid. Ilmusid ka esimesed ekraanitõmmised, mis kinnitasid meiliteenuse olemasolu. Hiljuti avanes mul

endal võimalus paljukiidetud GMaili proovida.

Virtuaalsed kogukonnad

Madis Aesma

Kui esimest korda Orkutist kuulsin, ei saanud ma mõhkugi aru, millest jutt käib. Tuttav küsis nimelt, miks ei ole ma vastanud tema kutsetele „tulla Orkutti”. Olin vastavad kutsetega meilid suvalise rämpsmeili pähe ära kustutanud neile suuremat tähelepanu pööramata. Niisiis kehtitasin õlgu ja ühmasin midagi ebamäära.

Riistvara

Riistvara uudised

Martin Lillepuu

Tallinnas toimunud AS GNT tootepäeval andsid paljud suurfirmad seminaride käigus ülevaate oma uudistest ning tutvustasid lähemalt erinevaid tooteid ja tootegruppe. Järgnevalt lühike ülevaade tootjate kaupa.

Kiire TFT monitor Hyundailt

Veiko Tamm

Paar numbrit tagasi testisime esimese kiireima standardi - 12 ms reaktsioonijaga - Samsungi LCD TFT monitori SyncMaster 174T.

Seekord tutvustame Hyundai ImageQuest L70S+-i.

Tõeliselt mõtlev mööbel

Veiko Tamm

Karl-Kristjan Videvik püstitas Eesti Kunstiakadeemia diplomitöö eesmärgiks luua töötav arvutitöökoht, integreerides arvuti spetsiaalse metallmööbli sisse. Olles arvutialal töötanud juba üle 15 aasta, võin öelda, et lahendus oli uudne.

ML Arvutite uus läppar Mobilex

Heiti Kender

Kui sa oled testinud läptoppe aastaid, näinud nii imeõhukesi kui imepakse, suuri, väikesed, musti, hõbedasi, valgeid ja nii edasi, lähened sa igale uuele kui „järjekordsele”. Suhtumise küsimus - juba ette ükskõikne. Kui Arvutimaailm andis testida ML Arvutite uut mudelit Mobilex, millel on uut tüüpi Centrino Mobile protsessor, ei arvanud ma, et see oleks midagi väga teistmoodi kui ülejäänud. Ma õnneks eksisin sügavalt ja need paar päeva selle sülearvutiga olid hoolimata vihmast päikselised.

Uued rekordimehed

Veiko Tamm

Juunikuus testisin kaht uut Inteli toodet. Üks neist oli juba mõningase aja turul olnud, kuid kõrge hinna ja raske saadavuse tõttu senini kättesaamatu Pentium 4 EE (Extreme Edition), mida IT naljahambad ka „Eesti protsessoriks” kutsuvad (on ju .ee meie Interneti-domeeni tunnus). Teiseks aga alles nüüd turule saabuv uus Pentium M seeria protsessor, mida senini koodnime Dothan all teati-tunti ja mis peaks hakkama asendama Intel Centrino lahendustes senist koodnime Banian all juba laia tuntuse saanud eellast.

Sülearvuti vali vastupidavuse järgi

Kaido Einama

Esmamulje sülearvuti disainist ja mõned head parameetrid müügimehe tootelehel võivad kallutada küll ühe või teise arvuti kasuks, kuid määravaks peab sülearvuti ostmisel saama ka selle vastupidavus.

BMW-d arvutimaailmas

Veiko Tamm

Vastavalt Inteli asutaja Moore'i seadusele on protsessorite kiirused pidevalt kasvanud ning see protsess ei näi siiani pidurduvat. Ehkki esimese maagilise rajajoone - 1 GHz - ületas esimesena Inteli igikonkurent AMD, pole peale seda uute rekordite püstitamisel Intel kiiruse alal enam krooni oma peast loovutanud.

ICC 2004 Tallinnas

Veiko Tamm

Esimesel juunikuu päeval toimus Tallinnas SAS Radissoni konverentsisaalis järjekordne ICC - Intel Channel Conference. Sellel nn „kanalikonverentsil” kohtuvad Inteli esindajad ja spetsialistid oma edasimüüjate ning distribuutoritega, andmaks informatsiooni saabuvatest uutest toodetest, kliendiprogrammidest jne.

Tarkvara

Hajutatud majandustarkvara lahendused

Kalev Haga

Eelmises artiklis oli lühidalt juttu tsentraalsest ehk ühest kesksest majandustarkvara lahendusest. Seekord tuleb juttu mittetsentraalsetest ehk hajutatud lahendustest.

Avatud lähtekoodiga tarkvara

BeOS - ikka veel elus?

Martin Tigasson

BeOS-i hiilgeaeg jäi väga lühikeseks. Aastal 1999 tahtis firma Be Inc hakata oma operatsioonisüsteemi koos arvutitega müüma.

Microsoftile see ei meeldinud ning ta ähvardas arvutitootjaid litsentside äravõtmisega. Be'l ei jäänudki muud üle, kui ennast kokku pakkida ja oma varad PalmSource'ile müüa. Selleks ajaks oli jõutud välja anda BeOS R5 Professional ja Personal Edition, mida jagati tasuta. Internetti lekkisid ka poolleiolevad projektid ning lähtekoodid, sh operatsioonisüsteemi järgmine versioon koodnimega Dano ning uus võrgukiht (network stack) BONE, mis baseerub BSD-l.

Rakendustarkvara

Tarkvaralised emulaatorid

Mark Fisch

Emulaatorid on programmid, mis üritavad tarkvaraliselt järele aimata teisi tark- või riistvaralisi süsteeme. Näiteks saab Windows XP-ga arvutis jooksutada vana MS DOS 5.0, Mac OS-i või Sony Playstationi mängu. Mis ka emulaatorite loojaid tagant ei kannustaks, tulemuseks on tihti käepäraseim ja mõnikord ka ainuvõimalik moodus vanema tarkvarapärandiga tutvumiseks.

Muusika tegemine on imelihtne!

Vol 3

Elari Saal

Vabavara kolmas mõõde: Blender 3D

Mart Randala

Artiklis räägime lähemalt kolmemõõtmelisest ruumist vabavara 3D-generaatori Blender 3D näitel. Ehk oskab mõnigi arvutihuviline selle kirjutäki läbi lugedes suunata oma kunstilist energiat kolmemõõtmelisse ruumi. Eksperimenteerima!

OP süsteemid

Sõbralik sisalik

Lemmit Kaplinski

Linuxi distributsioonide rohkus on hea vähemalt arvutiajakirjade kaastöölisele, kellele materjali jätkub. Kasutajate jaoks valitseb aga endiselt segadus, mida siinkohas veelgi suurendan, rääkides järjekordsest tugevast tegijast Linuxi-maailmas - SuSE Linuxi viimasest versioonist 9.1.

Fedora Core 2

Tanel Kindsigo

Hiljuti ilmunud Fedora Core 2 kohta võib foorumitel leida nii positiivseid arvustusi kui nurinat. Põhilised murelapsed kipuvad endiselt olema algajad Linux-i kasutajad, kellel on abi vaja nende esimese Linux-i installeerimisel ja töökorda seadmisel.

Varia

Et keha ei kannataks

Ele Tammemäe

Üldlevinud arvamuse järgi kahjustab töötamine arvutiga kõige enam silmi, kuid tegelikult on kõige rohkem ohustatud hoopis luud, liigesed, lihased, närvid ja neid ümbritsev sidekude.

Eesti detailkaart GPS-is

Enn Veenpere

Seni olime sunnitud leppima, et Eesti detailkaarti GPS-ide jaoks ei ole, ega tule veel niipeagi, sest suurteil tootjatel puudub huvi siinse väikese turu vastu. Isegi Soome sai oma esimese GPS-i kaardi alles mõni aasta tagasi pärast visa kauplemist. Õnneks enam nii öelda ei saa, sest Magellani GPS-ide maaletooja Alfa GPS OÜ võttis asja ise ette, hankis Regio kaardimeistritelt korraliku alusmaterjali ja tegi esimese Eesti detailkaardi valmis.

R707 - HP uus Photosmart

Britta Hansmann

Uue digitaalse kaamera HP Photosmart R707 esmaesitlus oli veebruaris Las Vegases PMA (Photo Marketing Association) messil. Kevadest on kaamera ka meie turul.

Mängud

Uudised

Lauri Jürisoo

Final Fantasy ajalugu, 2

Wesse Allik

Blitzkrieg: Burning Horizon

Wesse Allik

Iseseisev lisapakett eelmise aasta taktikalisele sõjamängule Blitzkrieg.

Thief: Deadly Shadows

Lauri Jürisoo

Thief: The Dark Projecti (1998) loetakse stealth actioni ehk hiilimismängude algatajaks. Looking Glass Studiosi sündinud klassik mõjutas märuliseikluste uue alazhanri levikut kindlasti enim, aga tegelikult edestasid seda ajaliselt isegi kolm sarnast üllitist - Metal Gear Solid, Tenchu: Stealth Assassins ja Commandos: Beyond Call of Duty.

UEFA Euro 2004

Andris Feldmanis

Jalgpalli suursündmus nagu Euro 2004 on kindlasti ära teeninud temaatilise videomängu. Ja kes muu kui EA omab õigusi selle üllitamiseks.

Mina ja arvuti

Maarja sülearvutiga inspiratsiooni otsimas

Arvutimaailma uue persoonirubriigi Mina ja arvuti avaloos räägib Maarja-Liis Ilus, milleks ta arvutit kasutab, kuidas suhtub Kazaasse ja muusika tegemisse arvutiga. Aeg, mil arvuti oli ainult friikidele ja nohikutele reserveeritud valdkond, on ammu möödas. Ilma arvuti ja tehnoloogiata ei saa hakkama ühegi ala tipptegija - olgu siis tegemist sportlase, muusiku, kunstniku või poliitikuga. Igas Arvutimaailmas räägime juttu ühe tuntud inimesega ja uurime, kuidas ning milleks ta oma arvutit kasutab.

Juhtkiri

Pööripäev

Piret Frey

Käes on aasta keskpaik ja suvine pööripäev äsja üle elatud - loodetavasti ikka end lõkke ääres, mitte monitoritule paistel soojendades.

- [AM arhiiv](#)